

علوم و فنون ۳

۱- توضیح مربوط به کدام نویسنده یا شاعر نادرست است؟

- (۱) ایرج میرزا: از نوادگان فتحعلی شاه قاجار بود. تفکرات شخصی او مانع از آن شد که در ردیف شاعران آزادی خواه و مشروطه قرار گیرد. او از شعرهای غربی نیز ترجمه‌هایی پدید آورده است.
- (۲) فرخی یزدی: او مضامین وطن دوستی و ستیز با نادانی را با آوازی پرشور می خواند. در برانگیختن مردم و آزادی خواهی نقش بسیار مؤثری داشت. بیت زیر از سروده‌های زیبای اوست: از خون جوانان وطن لاله دمیده/ از ماتم سرو قدشان سرو خمیده
- (۳) سید اشرف‌الدین گیلانی: توانست با شعرهای ساده و عامیانه‌اش در میان مردم جای مناسبی پیدا کند. شعرهای او به زبان ساده و طنزآمیز در راه مبارزه با استبداد در روزنامه چاپ می شد. بیت زیر از نمونه اشعار انتقادی اوست: غلغلی انداختی در شهر تهران ای قلم / خوش حمایت می کنی از شرع قرآن ای قلم
- (۴) قائم مقام فراهانی: از سیاستمداران دوره ی بیدار بود. در تغییر سبک نگارش از متکلف به ساده نقش مؤثری داشت. مسائل عصر را به سبک گلستان سعدی می نوشت. او احیاکننده ی نثر فارسی است. منشآت مهم ترین اثر اوست.

۲- همه ی گزینه‌ها از نظر تاریخ ادبیات صحیح اند؛ به جز .....

- (۱) گروهی از شاعران دوره ی بازگشت به قصیده سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند؛ قآنی یکی از شاعران این گروه است.
- (۲) فتحعلی خان صبا ی کاشانی پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر این دوره است. او در مثنوی، قصیده و غزل دست داشت. او «گلشن صبا» را به تقلید از بوستان سعدی پدید آورد.
- (۳) ملک الشعرا بهار و ادیب الممالک فراهانی به قالب‌های قصیده و مثنوی توجه بیشتری داشتند اما سایر شعرا به زبان مردم کوچه و بازار شعر می گفتند و به قالب‌هایی مثل مستزاد رغبت داشتند.
- (۴) گروهی از شاعران دوره ی بازگشت، غزل سرایی به سبک حافظ و سعدی را پیش گرفتند که فروغی بسطامی و سروش اصفهانی از آن دسته‌اند.

۳- روزنامه‌ها یا مجلات کدام گزینه، با مدیریت ملک الشعرا بهار منتشر می شد؟

- (۱) صورا سرافیل - نسیم شمال (۲) بهار - نوبهار (۳) دانشکده - نوبهار (۴) بهار - دانشکده

۴- «ناظم الاسلام کرمانی، صبا ی کاشانی، محمدباقر میرزا خسروی به ترتیب خالق کدام اثر هستند؟

- (۱) تاریخ بیداری ایرانیان - خداوندنامه - شمس و طغرا (۲) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران - گلشن صبا - شمس‌الدین و قمر
- (۳) تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران - داستان باستان - شمس و طغرا (۴) تاریخ بیدار ایرانیان - گلشن صبا - داستان باستان

۵- کدام گزینه در مورد ویژگی‌های شعر دوره ی بازگشت و بیداری نادرست است؟

- (۱) شعر این دوره به دلیل موقعیت اجتماعی و انقلابی برای عامه ی مردم قابل فهم است.
- (۲) دایره ی واژگان نسبت به گذشته افزایش یافت و واژه‌هایی از زبان روسی و ترکی وارد شعر شد.
- (۳) همه ی اشعار این دوره از واژه‌ها و اصطلاحات عامیانه پیراسته شد.
- (۴) ملک الشعرا بهار و ادیب الممالک فراهانی با آگاهی از سنت‌های ادبی به زبان پرصلاحت گذشته وفادار ماندند.

۶- در کدام بیت آرایه‌های «تضاد و تناقض» وجود دارد؟

- (۱) دعایی گر نمی گویی به دشنامی عزیزم کن/ که گر تلخ است شیرین است از آن لب هرچه فرمایی
- (۲) گرم با صالحان بی دوست فردا در بهشت آرنده/ همان بهتر که در دوزخ کننم با گنهکاران
- (۳) هر شبنمی در این ره صد بحر آتشین است/ دردا که این معما شرح و بیان ندارد
- (۴) به آب روشن می عارفی طهارت کن/ علی الصبّاح که میخانه را زیارت کن

۷- در کدام بیت آرایه‌های «جناس، تضاد و مراعات نظیر» وجود دارد؟

- (۱) نه مرا طاق غربت نه تو را خاطر قربت/ دل نهادم به صبوری که جز این چاره ندانم
- (۲) مبارزان جهان قلب دشمنان شکنند/ تو را چه شد که همه قلب دوستان شکنی
- (۳) میرسم دوش چون بودی به تاریکی و تنهایی/ شب هجرم چه می پرسی که روز وصل حیوانم
- (۴) آن نه خال است و زنخدان و سر زلف پریشان/ که دل اهل نظر بُرد که سری است خدایی

۸- در کدام گزینه «تلمیح» وجود ندارد؟

- (۱) بر تخت جم پدید نباشد شب دراز/ من دانم این حدیث که در چاه بیژنم
- (۲) ز ابنا ی روزگار به خوبی ممیزی/ چون در میان لشکر منصور رایتی
- (۳) نه من از پرده ی تقوا به در افتادم و بس/ پدرم نیز بهشت ابد از دست بهشت
- (۴) قصر گردون را ز پستی رفعت یک پایه نیست/ گردن منصور را حرف بلندش دار بود

۱۸- وزن کدام بیت همسان دولختی است؟

- ۱) عاشق آن گوش ندارد که نصیحت شنود/ درد ما نیک نباشد به مداوای حکیم
- ۲) گر پیرهن به در کنم از شخص ناتوان/ بینی که زیر جامه خیالی است یا تنم
- ۳) خرامان از درم باز آکت از جان آرزومندم/ به دیدار تو خشنودم به گفتار تو خرسندم
- ۴) بگذاشتند ما را در دیده آب حسرت/ گردان چو در قیامت چشم گناهکاران

۱۹- همهی ابیات از تکرار چهار بار «فعولن» تشکیل شده‌اند؛ به جز .....

- ۱) سلامی چو بوی خوش آشنایی/ بدان مردم دیده‌ی روشنایی
- ۲) به شاه نهانی رسیدی که نوشت/ می آسمانی چشیدی که نوشت
- ۳) خرد در بها نقد هستی فرستد / گوهرهای رنگین چو زاید ز کانم
- ۴) فریدون فرزانه شد سالخورد/ به باغ بهار اندر آورد گرد

۲۰- در کدام بیت اختیای شاعری «بلند تلفظ کردن مصوت کوتاه» به کار نرفته است؟

- ۱) هر کو شراب فرقت روزی چشیده باشد/ داند که تلخ باشد قطع امیدواران
- ۲) ای صبح شب‌نشینان، جانم به طاقت آمد/ از بس که دیر ماندی چون شام روزه‌داران
- ۳) بگذار تا بگریم چون ابر در بهاران/ کز سنگ گریه خیزد روز وداع یاران
- ۴) دو چشم مست می‌گونش ببرد آرام هشیاران/ دو خواب‌آلوده بر بودند عقل از دست بیداران

۲۱- تعداد هجای کشیده کدام بیت بیشتر است؟

- ۱) دوست می‌دارم من این نالیدن دلسوز را / تا به هر نوعی که باشد بگذرانم روز را
- ۲) رفتیم اگر ملول شدی از نشست ما / فرمای خدمتی که برآید ز دست ما
- ۳) اگر تو خصم باشی نروم ز پیش تیرت / و گرم تو سیل باشی نگریم از نشیبت
- ۴) مرا به روز قیامت مگر حساب نباشد / که هجر و وصل تو دیدم چه / جای موت و اعادت

۲۲- معنای چند واژه، مقابل آن درست است؟

- «هامون: زمین هموار - عماری: محمل - بُسَد: ابریشم - سیف: نیزه - شمایل: خوی‌ها - مجمره: آتش دادن»
- ۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴) یک

۲۳- بیت «نبینی باغبان چون گل بکارد/ چه مایه غم خورد تا گل بر آرد» با کدام بیت تناسب مفهومی ندارد؟

- ۱) گنج‌خواهی، در طلب رنجی ببر / خرمی می‌بایدت، تخمی بکار
- ۲) به باغ گل ز خوی باغبان دمد نه ز آب / گمان مبر تو که بی‌رنج بردم نارنج
- ۳) بزم را فرما کنند آماده سامان طرب / زانکه از سعی تو کار رزم بر سامان رسید
- ۴) زر بایدت انوری و گر نیست / غم خور که همیشه رایگان است

۲۴- مفهوم بیت زیر با کدام بیت قرابت بیشتری دارد؟

«عجب مدار که در عین درد خاموشم/ که درد یار پری چهره عین درمانست»

- ۱) ای جان وای جانان من رحمی بکن بر جان من/ ای مرهم درمان من رحمی بکن بر جان من
- ۲) هم شادی و هم غم بود هم سور و هم ماتم بود/ عشق است اصل دردها عشق است هم درمان عشق
- ۳) از آن با درد می‌سازم که دل را/ هم از درد تو درمان می‌توان یافت
- ۴) ای که هم دردی و هم درمان من/ وی که هم جانی و هم جانان من

۲۵- بیت زیر با کدام گزینه تناسب مفهومی دارد؟

«اینکه گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را/ روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع»

- ۱) غمش دریای بی‌پایان و ما را دستگیری نه/ گذشت آب از سرت سلمان چه پایی دست و پای زن
- ۲) هم به نعمت هم به حشمت دستگیر خاص و عام/ عام را مانند عم و خاص را مانند خال
- ۳) برق را در خرمن مردم تماشا کرده است/ آن که پندارد که حال مردم دنیا خوش است
- ۴) ز دستگیری مردم بریده‌ام پیوند/ امیدوار به دست دعای خویشتنم